

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ФАКУЛЬТЕТ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ

Кафедра землевпорядного проектування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету

землевпорядкування

_____ Т.О.Євсюков

„___” _____ 2020 р.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС

з дисципліни

„ЗЕМЛЕУСТРІЙ”

Для спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»

ОС «Бакалавр»

Київ – 2020

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ
Кафедра землевпорядного проектування**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету

землевпорядкування

_____ Т.О.Євсюков

„_____” _____ 2020 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

землевпорядного проектування

Протокол №11 від 5 травня 2020 р.

Завідувач кафедри землевпорядного
проектування, д.е.н., доцент

_____ А.Г. Мартин

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни

„ЗЕМЛЕУСТРІЙ”

Спеціальність

Факультет

Розробники

193 – «Геодезія та землеустрій»

землевпорядкування

к.е.н., доц. Мартин А.Г., к.е.н., доц. Гунько Л.А.,

к.е.н. Гетманьчик І.П.

Київ -2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Землевпорядне проектування» для студентів зі спеціальності 193 – «Геодезія та землеустрій».

Розробники: д.е.н., доц. Мартин А.Г., к.е.н., доц. Гунько Л.А., к.е.н. Гетманьчик І.П.

Робоча програма навчальної дисципліни «Землеустрій» затверджена на засіданні кафедри землевпорядного проектування.

Протокол від 5 травня 2020 року, № 11 .

**Завідувач кафедри
землевпорядного проектування,
д.е.н., доцент**

_____ **А.Г. Мартин**
травня 2020 р.

Схвалено вченою радою факультету землевпорядкування

Протокол від 20 травня 2020 року, № 5.

**Голова вченої ради факультету
землевпорядкування,
д.е.н., доцент**

_____ **Т.О. Євсюков**
20 травня 2020 р.

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	
1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ	
2.1 Місце і роль дисципліни в системі підготовки землевпорядника-науковця.....	
2.2 Завдання дисципліни.....	
2.3 Вимоги до знань та вмінь набутих під час вивчення „Землеустрій”.....	
2.4 Критерій оцінки знань з „Землеустрій”.....	
3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
3.1. Програма та структура для повного терміну денної (заочної) форми навчання	
3.2. Програма та структура для скороченого терміну навчання	
4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	
5. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ	
6. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ, КОМПЛЕКТИ ТЕСТІВ	
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	
8. ФОРМИ КОНТРОЛЮ	
9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИУЮТЬ СТУДЕНТИ	
10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	
11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	
12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ	

Анотація

з дисципліни „ЗЕМЛЕУСТРІЙ ” для напрямку
підготовки 193 – «Геодезія та землеустрій» ОС «Бакалавр»

Дисципліна "Землеустрій" займає одне з ведучих місць в навчальному плані підготовки фахівців напрямку підготовки 193 – «Геодезія та землеустрій». Вона, спираючись на об'єктивні економічні закони, систему соціально-економічних та екологічних заходів спрямованих на реалізацію положень земельного законодавства, розробляє методологію і методику ефективного і раціонального використання та охорони земель на різних категоріях, видах і типах землекористування, адміністративно-територіальних утворень, по регіонах і країні в цілому.

В ній викладаються закономірності і конкретні методичні рекомендації по розробці і обґрунтуванню проектних рішень по створенню і вдосконаленню організації території адміністративно-територіальних утворень, землеволодінь і землекористувань, територіальній організації сільськогосподарського та інших виробництв відповідно до умов різних регіонів країни і форм власності на землю.

Програма курсу побудована так щоб вивчення дисципліни зачіпало державний, регіональний та місцевий рівні землеустрою та дало можливість по закінченню четвертого курсу (7-8 семестри) визначитись з напрямком дипломного проектування та пройти виробничу-переддипломну практику та зібрати матеріали на магістерську роботу.

Annotation

Discipline "land management" is one of the leading places in the curriculum of specialists in 193 "Land Management and inventory". It is based on objective economic laws, the system of socio-economic and environmental measures aimed at implementing the provisions of land legislation, develops methodology and technique of effective and rational use and protection of land in various categories,

kinds and types of land use, administrative-territorial entities, by regions and the country as a whole.

It outlines specific laws and guidelines on development and substantiation of design solutions for creating and improving the organization of the territory of the administrative-territorial formations, land ownership and land use, territorial organization and other agricultural production under conditions of different regions and forms of land ownership.

The course is structured so that the discipline zachipalo state, regional and local level land use and allowed fourth year (7-8 semesters) to decide with the direction and degree of design you-go pre-practice prevailed, and collect materials on thesis project.

1. Опис навчальної дисципліни «Землеустрій»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітньо-кваліфікаційний рівень	ОС «Бакалавр»	
Напрямок підготовки		
Спеціальність	193 – «Геодезія та землеустрій»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120/180	
Кількість кредитів ECTS	4/6	
Кількість змістових модулів	2/2	
Курсовий проект (робота)		
Форма контролю	Екзамен/екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	4	4
Семестр	7/8	7/8/9
Лекційні заняття	15 год./ 30 год.	4 год./ 4 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год./ 30 год.	6 год. / 6 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	75 год / 120 год	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3 год./ 4 год	

2. Мета і завдання дисципліни “Землеустрій”

2.1 Місце і роль дисципліни в системі підготовки землепорядника-науковця

Підготовка висококваліфікованих спеціалістів в галузі землепорядного проектування ґрунтується на сучасних досягненнях ряду спеціальних дисциплін.

Основна мета курсу полягає у вивченні закономірностей організації використання землі, як територіального базису, природного ресурсу і основного засобу виробництва, прискорення темпів росту продуктивності праці на основі досягнень науково-технічного прогресу і раціонального використання землі, трудових і фінансових ресурсів, професійній і екологічній підготовці фахівців із землеустрою.

2.2 Завдання дисципліни

Основним завданням вивчення дисципліни є підготовка землепорядника-науковця до розуміння і практичного використання набутих знань з проблем землеустрою в практичній діяльності та науковій роботі.

2.3 Вимоги до знань та вмінь набутих внаслідок вивчення „Землеустрою”

В результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати: методику техніко – економічного обґрунтування організації території адміністративно-територіальних утворень, землеволодінь і землекористувань, складання схем і проектів землеустрою;

вміти: застосовувати методи наукових досліджень, використовувати різні способи організації території та формування правового режиму землекористування, створення сприятливого середовища і поліпшення природних ландшафтів, розробляти системи заходів із збереження,

відновлення і підвищення родючості ґрунтів, запобігати деградації земель від негативних явищ.

Програма курсу побудована так щоб вивчення дисципліни дало можливість по закінченню четвертого курсу (7-8 семестри) визначитись з напрямком спеціалізації пройти практику та зібрати матеріали на магістерську роботу.

2.4 Критерій оцінки знань з “Землеустрою”

Оцінка “відмінно” з „Землеустрою” виставляється тим студентам, які виявили всебічні, систематичні та глибокі знання учбово-програмного матеріалу, вміють вільно виконувати всі практичні завдання, передбачені програмою, що засвоїли основну і знайомі з додатковою літературою, рекомендовані програмою. Оцінка “відмінно” виставляється студентам, що виявили творчі здібності в пізнанні, викладі та використанні учбово-програмного матеріалу.

Оцінки “добре” заслуговує студент, який виявив повні знання учбово-програмного матеріалу з „Землеустрою”, успішно виконав усі практичні роботи, засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою. Оцінка “добре” виставляється студентам, що показували систематичну характеристику знань з протягом семестру і здатні до їх самостійного поповнення і поповнення в ході подальшої учбової роботи і професійній діяльності.

Оцінки “задовільно” заслуговує студент, що виявив знання основного учбово-програмного матеріалу з „Землеустрою” в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи по професії, що справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, знайомий з основною літературою, рекомендованою програмою. Оцінка “задовільно” виставляється студентам, які допускаються помилки в відповідях на екзамені і при виконанні екзаменаційних письмових завдань, але мають необхідні знання з „Землеустрою” для їх усунення під керівництвом викладача.

Оцінка “незадовільно” виставляється студентіві, що має прогалини в знаннях основного – програмного матеріалу з „ Землеустрою”, що допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань. Оцінка “незадовільно” ставиться студентам, які не мають право продовжувати навчання, або приступати до професійної діяльності до закінчення закладу вищої освіти без додаткових знань з „ Землеустрою ”. Цю оцінку необхідно виставляти й тим студентам, які не пройшли повний курс навчання.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДЛЯ ПОВНОГО ТЕРМІНУ ДЕННОЇ (ЗАОЧНОЇ) ФОРМИ НАВЧАННЯ

Змістовий модуль 1. ЗЕМЛЕУСТРІЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Тема лекційного заняття 1. Завдання і зміст організації території сільськогосподарського підприємства

Розвиток внутрішньогосподарського землеустрою в сучасних умовах та його особливості. Внутрішньогосподарська організація території як важлива ланка створення просторових умов, що забезпечують еколого-економічну оптимізацію використання та охорони земель; впровадження прогресивних форм організації управління землекористуванням, удосконалення співвідношення і розміщення земельних угідь, систем сівозмін, сінокосо- і пасовищезмін, розробка системи заходів із збереження і поліпшення природних ландшафтів, відновлення і поліпшення родючості ґрунтів, комплексу протиерозійних та інших заходів захисту земель від деградаційних процесів. Завдання і зміст проекту землеустрою з організації території суб'єктів господарювання.

Послідовність робіт щодо складання та обґрунтування проекту землеустрою. Зв'язок з передпроектними розробками. Методика

проектування. Проектні варіанти, їх порівняння і аналіз у системі технічних, агроекономічних і економічних показників.

Тема лекційного заняття 2. Підготовчі і обстежувальні роботи.

Камеральна підготовка. Зміст підготовчих робіт. Підбір, вивчення і оцінювання існуючих проектів, передпроектних розробок, планово-картографічного матеріалу, земельно-кадастрової інформації, матеріалів обстежень (грунтових, геоботанічних, водогосподарських, ґрунтово-ерозійних та ін.). Оцінювання агроекологічного стану території. Оцінювання продуктивних і територіальних властивостей землі господарства. Визначення або уточнення особливого режиму і умов землеволодіння і землекористування (обмежень, обтяжень і сервітутів), кадастрового оцінювання земельних угідь. Польові підготовчі роботи. Польове уточнення меж угідь та землекористувань. Проведення землевпорядного обстеження (грунтового, геоботанічного, гідротехнічного, лісомеліоративного), еколого-ландшафтного, ерозійного або іншого зонування (районування) території. Визначення агроекологічно сумісних груп земель. Виявлення земель, що потребують трансформації в інші угіддя. Поліпшення угідь. Попереднє встановлення масивів сівозмін, багаторічних насаджень, об'єктів нового господарського будівництва, заліснення, розміщення гідротехнічних протиерозійних споруд, лісосмуг та прибережних захисних смуг вздовж річок, навколо озер, водоймищ тощо. Зміст матеріалів оформлення польових підготовчих робіт і землевпорядного обстеження.

Тема лекційного заняття 3. Проектування виробничих підрозділів, внутрішньогосподарських магістральних шляхів, інженерних споруд і об'єктів.

Завдання, зміст і загально-методичні питання формування землекористувань, розвитку населених пунктів, виробничих підрозділів і господарських центрів.

Встановлення типів землекористування. Система сільського розселення та її вплив на розміщення типів землекористування. Розміщення шляхів і

об'єктів інженерного оснащення території. Види об'єктів інженерної інфраструктури. Основні вимоги до їх розміщення. Розміщення внутрішньогосподарських шляхів та визначення земельних сервітутів за міжгосподарськими шляхами.

Тема лекційного заняття 4. *Організація угідь та системи сівозмін. Система заходів з трансформації та поліпшення угідь*

Поняття, завдання і зміст організації угідь та системи сівозмін. Проектування типів і видів сівозмін. Розміщення сільськогосподарських культур у полях сівозмін. Організація розміщення окремих видів с.г. угідь, типів і видів сівозмін. Трансформація угідь, перехід від фактичної структури угідь до проектної. Використання результатів оцінювання земель для обґрунтування трансформації і поліпшення угідь. Еколого-економічне обґрунтування проекту. Збереження і створення культурних ландшафтів.

Змістовий модуль 2. ПРОЕКТУВАННЯ СІВОЗМІН, ЗЕМЛЕУСТРІЙ БАГАТОРІЧНИХ НАСАДЖЕНЬ ТА КОРМОВИХ УГІДЬ

Тема лекційного заняття 1. Проектування спеціальних, ґрунтозахисних, кормових та польових сівозмін. Вимоги та нормативи використання орних земель. Поняття про сівозміни. Системи сівозмін. Типи і види сівозмін. Екологічні обмеження у використанні орних земель. Врахування агроландшафтних умов. Форми організації праці та їх взаємозв'язок з кількістю і розмірами сівозмін різних типів і видів, структура посівних площ. Поняття і види спеціальних сівозмін. Склад і чергування культур, обґрунтування розмірів, кількості і розміщення спеціальних сівозмін. Призначення ґрунтозахисних сівозмін. Визначення еколого-технологічних груп земель (ЕТЕ). Призначення і види кормових сівозмін, їх кількість і розміщення. Методика проектування розмірів, кількості та розміщення кормових сівозмін. Кількість, види, розміри польових сівозмін, їх розміщення.

Тема лекційного заняття 2. Упорядкування території масивів земель сільськогосподарського призначення, розміщення полезахисних лісових смуг та польових шляхів. Елементи впорядкування території сівозмін, їх взаємозв'язок. Основні вимоги до упорядкування території. Поля сівозміни, основні вимоги щодо розмірів та їх розміщення. Проектування поля з урахуванням еколого-ландшафтних умов, складності рельєфу, строкатості ґрунтового покриву тощо. Рівновеликість полів за площею. Види полезахисних лісових смуг. Розміщення лісових смуг. Ефективність проектних рішень. Види міжгосподарських та польових шляхів. Вимоги до їх розміщення.

Тема лекційного заняття 3. Упорядкування території багаторічних насаджень та кормових угідь. Завдання і зміст упорядкування території садів. Класифікація придатності земель під сади. Розміщення порід і сортів. Проектування кварталів, господарських дворів, доріг, захисних лісонасаджень, водних джерел. Особливості упорядкування території садів інтенсивного типу. Реконструкція існуючих багаторічних насаджень. Культурні, поліпшені та природні сінокоси і пасовища. Значення упорядкування території кормових угідь. Поняття про пасовищезміни і сінокосозміни. Вимоги до упорядкування території кормових угідь. Упорядкування території культурних пасовищ. Закріплення пасовищ за фермами. Вирахування кількості та розмірів загонів чергового спасування, розміщення літніх водопійних площадок, таборів і скотопрогонів. Проектування сінокосозмін, розміщення сінокосозмінних ділянок.

Змістовий модуль 3. ПРОЕКТУВАННЯ ЗАХОДІВ ІЗ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ

Тема лекційного заняття 1. Ідентифікація недоліків сільськогосподарських землекористувань. Формування землекористування сільськогосподарських підприємств. Землевпорядні дії щодо вивчення недоліків землекористувань (черезсужжя, далекоземелля, ламаність меж, вклинювання, вкраплення, ерозійно небезпечне розташування

меж тощо). Землевпорядні дії, що направлені на оптимізацію землекористування. Класифікація факторів рівноцінного обміну сільськогосподарських земель. Оцінка ефективності заходів щодо оптимізації землекористування.

Тема лекційного заняття 2. Особливості землеустрою фермерських господарств. Аналіз існуючого використання земель. Визначення типів землекористування. Встановлення (уточнення) спеціалізації виробництва. Розміщення садиби, дорожньої мережі, іншої інженерної інфраструктури. Організація угідь, упорядкування території ріллі, кормових угідь. Розміщення будівель, споруд та облаштування території

Тема лекційного заняття 3. Еколого-ландшафтний метод організації території сільськогосподарських підприємств. Значення і послідовність еколого-ландшафтної організації території. Методологія формування агроландшафтів під час землеустрою. Еколого-ландшафтне районування (зонування) та порядок виділення еколого-ландшафтних мікрозон. Особливості проекту внутрішньої організації території.

Тема лекційного заняття 4. Оцінка ефективності заходів із землеустрою. Показники соціального, екологічного та економічного обґрунтування. Методи визначення капіталовкладень та їх окупність здійснення проектних заходів.

Змістовий модуль 4. ОСОБЛИВІ ВИПАДКИ ПРОВЕДЕННЯ ЗЕМЛЕУСТРОЮ

Тема лекційного заняття 1. Зокремлений землеустрій. Задачі і зміст робочого проектування. Об'єкти і стадії робочого проектування. Види робочих проектів та їх класифікація. Склад і зміст робочих проектів. Послідовність розробки проекту та його обґрунтування. Кошторисно-фінансові розрахунки. План реалізації та технічної допомоги.

Тема лекційного заняття 2. Особливості землеустрою в районах розвинутої ерозії ґрунтів. Поняття про вітрову, водну ерозію та форми їх виявлення. Збитки внаслідок ерозії. Завдання щодо боротьби з ерозією

ґрунтів. Протиерозійна організація території в районах з вітровою ерозією ґрунтів. Причини, що спричиняють виникнення ерозії ґрунтів, наслідки ерозії. Зміст комплексу протиерозійної організації території. Порядок складання проекту. Економічне обґрунтування проекту. Визначення рівня ерозійних процесів. Комплекс протиерозійних заходів. Схеми і проекти протиерозійних заходів. Порядок їх розробки, особливості проведення підготовчих робіт. Складання карти крутості схилів. Виділення технологічних груп орних земель.

Тема лекційного заняття 3. Особливості землеустрій в районах зрошуваного землеробства. Значення зрошення. Сучасні зрошувальні системи, їх складові частини та елементи. Послідовність виконання підготовчих і проектних робіт. Взаємозв'язок рішення питань внутрішньогосподарського землеустрою та зрошення, особливості формування і розміщення виробничих підрозділів і господарських центрів, внутрішньогосподарських шляхів, організації угідь і проектування сівозмін, упорядкування території сівозмін, багаторічних насаджень, кормових угідь, особливості упорядкування рисових сівозмін.

Тема лекційного заняття 4. Особливості землеустрою в районах осушення земель. Значення осушення земель. Зміст меліорації торф'яно-болотних земель і перезволожених земель. Сучасні осушувально-зволожувальні системи, їх складові частини та елементи. Взаємозв'язок проектування елементів організації території та осушувально-зволожувальних систем.

Тема лекційного заняття 5. Особливості землеустрою в районах техногенного забруднення земель. Техногенне забруднення земель України і необхідність землеустрою. Задачі та зміст організації території. Методика виявлення і оцінювання забруднених територій для цілей землеустрою. Методика землевпорядного проектування організації використаних та охорони земель. Особливості вдосконалення організації території.

Тема лекційного заняття 6. Особливості землеустрою в передгірських та гірських районах Карпат і Криму. Особливості землеустрою в передгірських та гірських районах Карпат і Криму. Вплив природно-кліматичних факторів на організацію використання та охорону земель. Особливості класифікації придатності земель для сільського і лісового господарства, рекреаційних цілей і оздоровлення. Оцінювання природно-ресурсного потенціалу та його вплив на інвестиційну привабливість землекористування. Агроекологічні регламенти до визначення типів землекористування.

Структура навчальної дисципліни для повного терміну навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Землеустрій сільськогосподарських підприємств.														
Тема 1. Завдання і зміст організації території сільськогосподарського підприємства	2	16	2	4			10	2	2					
Тема 2. Підготовчі і обстежувальні роботи	2	16	2	4			10							
Тема 3. Проектування виробничих підрозділів, внутрішньогосподарських магістральних шляхів, інженерних споруд і об'єктів.	2	16	2	4			10							
Тема 4. Організація угідь та системи сівозмін. Система заходів з трансформації та поліпшення угідь	2	16	2	4			10	2		2				
Разом за зміст. модулем 1	8	64	8	16			40	4	2	2				
Змістовий модуль 2. Проектування сівозмін, землеустрій багаторічних насаджень та кормових угідь.														
Тема 1. Проектування спеціальних, ґрунтозахисних, кормових та польових сівозмін	2	16	2	4			10	4	2	2				
Тема 2. Упорядкування території масивів земель сільськогосподарського призначення, розміщення полезахисних лісових смуг та польових шляхів	2	18	2	6			10							
Тема 3 Упорядкування території багаторічних насаджень та кормових угідь	3	22	3	4			15							
Разом за змістовим модулем 2	7	56	7	14			35	4	2	2				
Змістовий модуль 3. Проектування заходів із охорони земель														
Тема 1. Ідентифікація недоліків сільськогосподарських землекористувачів.	2	20	4	4			12	2	2					
Тема 2. Особливості землеустрою фермерських господарств.	2	20	4	4			12							
Тема 3. Еколого-ландшафтний метод організації території сільськогосподарських підприємств	2	20	4	4			12	2		2				
Тема 4. Оцінка ефективності заходів із землеустрою.	1	16	2	2			12							
Разом за змістовим модулем 3.	7	76	14	14			48	4	2	2				
Змістовий модуль 4. Особливі випадки проведення землеустрою														
Тема 1. Зокремлений землеустрій.	2	20	4	4			12							

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Формування землекористування сільськогосподарських підприємств.	4
2	Оцінка впливу угідь на екологічну стабільність території сільськогосподарських підприємств.	4
3	Консолідація земель сільськогосподарських підприємств	4
4	Характеристика агроекологічної придатності орних земель на території сільськогосподарських підприємств.	4
5	Визначення факторів деградованості та напрямів консервації ріллі на території сільськогосподарських підприємств	4
6	Визначення типів та видів сівозмін. Чергування культур у сівозміні.	4
7	Проектування полів сівозмін, польових доріг та лісосмуг. Визначення рівновеликості полів. Визначення чистих площ полів.	6
8	Усунення недоліків сільськогосподарських землекористувань та обмін земельних ділянок.	4
9	Значення землеустрою для фермерських господарств.	4
10	Виділення на території господарства фацій. Об'єднання фацій в урочища. Складання експлікації морфологічної структури ландшафтів господарства.	6
11	Визначення показників економічної ефективності проекту землеустрою	4
12	Розрахунок балансу гумусу	2
13	Рекомендації по раціональному використанню території господарства. Проведення трансформації угідь. Визначення заходів із охорони земель.	4
14	Складання проекту землеустрою щодо організації території сільськогосподарських підприємств. Техніко-економічні показники проекту.	6

5. Контрольні питання, комплекти тестів

1. Які можуть бути недоліки в структурі земельних угідь землекористувань?
2. Вимоги до чергування сільськогосподарських культур у сівозміні.
3. Типи і види сівозмін.
4. Як визначають умови щодо використання земель відповідно до цільового призначення?

5. Класифікація факторів рівноцінного обміну сільськогосподарських земель.
6. Права та обов'язки замовників та розробників документації із землеустрою.
7. Які існують показники та параметри, що регламентують розробку і реалізацію документації із землеустрою?
8. Оцінка якості в процесі землеустрою.
9. Моніторинг земель, ґрунтів та навколишнього природного середовища.
10. Як визначають території, що потребують особливого захисту від антропогенного впливу?
11. Який порядок здійснення природно-сільськогосподарського, еколого-економічного, протиерозійного та інших видів районування (зонування) земель?
12. Яка мета, завдання землеустрою та його роль в управлінні земельними ресурсами?
13. Повноваження органів державної влади і органів місцевого самоврядування у сфері землеустрою.
14. Класифікація земельних ділянок за цільовим призначенням.
15. Форми власності на землю.
16. Який порядок відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва?
17. Які ключові заходи під час консолідації земель?
18. Який порядок визначення складу та обсягів першочергових і перспективних заходів з використання та охорони земель?
19. Які існують обмеження та обтяження прав на землю?
20. Яка роль містобудівної документації при формуванні та зміні меж населених пунктів?
21. Який порядок встановлення і зміни меж адміністративно-територіальних утворень?

22. Які основні вимоги до складу, змісту та оформлення проекту відведення земельної ділянки?
23. Які існують норми відведення земельних ділянок для різних потреб згідно чинного законодавства?
24. Які є нормативні документи із стандартизації в галузі охорони земель?
25. Які основні вимоги до охорони родючості ґрунтів?
26. Який порядок консервації земель?
27. Який порядок рекультивації земельних ділянок?
28. Які визначені форми відповідальності за порушення земельного законодавства?
29. Які основні вимоги до проведення внутрішньогосподарського землеустрою?
30. Оцінка агроекологічного стану території?
31. Які основні вимоги до організації угідь?
32. За яких умов здійснюють трансформацію угідь?
33. Які існують екологічні обмеження щодо використання орних земель у спеціальних сівозмінах?
34. Зміст організації території в умовах еколого – ландшафтного землевпорядкування.
35. Види полезахисних лісових смуг.
36. Класифікація придатності земель під сади.
37. Зміст та завдання упорядкування території кормових угідь.
38. Поняття про вітрову, водну ерозію та форми їх виявлення.
39. Об'єкти і стадії робочого проектування.
40. Виділення технологічних груп орних земель.
41. Значення осушення земель.
42. Сучасні зрошувальні системи, їх складові частини та елементи.

6. Комплекти тестів.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
<u>ОС бакалавр</u> <u>Напрямок підготовки /</u> <u>спеціальність –</u> <u>“Геодезія та</u> <u>землеустрій”</u>	Кафедра <u>Землевпорядного</u> <u>проектування</u> <u>2020-2021 навч.</u> <u>рік</u>	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _____ з дисципліни <u>“землеустрій”</u>	Затверджую Зав. кафедри _____ (підпис) _____ (ПІБ) _____ 2020 р.
Екзаменаційні запитання			
<i>(максимальна оцінка 10 балів за відповідь на кожне запитання)</i>			
1. Особливості проекту землеустрою фермерського господарства.			
2. Принципи еколого-економічної класифікації орних земель.			
Тестові завдання різних типів			
<i>(максимальна оцінка 10 балів за відповіді на тестові завдання)</i>			
1. Як називається підхід до організації території, який враховує ландшафтну диференціацію території з виділенням еколого-ландшафтних зон і припускає устрій території за визначеними частинами агроландшафту?			
2. Види сівозмін – це:			
а сівозміни, які різняться співвідношенням сільськогосподарських культур і парів			
б сівозміни різного виробничого напрямку, які різняться головним видом продукції			
в сівозміни, які різняться головним видом продукції, розміщенням й чергуванням сільськогосподарських культур			
3. Розмір фермерського господарства залежить від:			
а виробничої спеціалізації господарства			
б родючості ґрунтів			
в меліоративного стану угідь, віддаленості від господарських центрів і основних доріг			
г стадійності землевпорядного проектування			
д забезпечення ФГ складом і рівним кваліфікації працездатних членів родини			
е внутрішньопольової організації території			
4. Продовжіть: Руйнування ґрунту і підґрунтя під впливом природних факторів, як правило, пов'язаних із господарською діяльністю людини це -.....			
5. Які види районування використовують у землеустрої відповідно до завдань, які вирішуються:			
1. Еколого-ландшафтне			
2. Еколого-господарське			
3. Ґрунтове			
4. Агрокліматичне			
6. Як називають дороги, що забезпечують зв'язок сівозмін, садів із господарськими центрами?			
7. Продовжіть: Найменший територіальний комплекс, на всій протяжності якого зберігається однакові літологія ґрунтоутворювальних порід, характер рельєфу і зволоження, мікроклімат, єдиний ґрунтовий різновид та один біоценоз, це -			
8. До якого підкласу агроекологічної придатності відносять землі з обмеженням, яке можна усувати агротехнічним прийомом без додаткових витрат?			
9. Площі для багаторічних насаджень відводять:			
а поблизу тваринницьких ферм та літніх таборів			
б поблизу тваринницьких ферм та населених пунктів			
в у заплавах річок, днищах балок, на осушених низовинних болотах			
г поблизу населених пунктів, на схилах без глибоких промоїн			
10. Яким кольором відтіняють проектні угіддя на графічних матеріалах проекту землеустрою?			

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС бакалавр Напрямок підготовки / спеціальність – “Геодезія та землеустрій”	Кафедра Землепорядного проектування 2020-2021 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _____ з дисципліни “землеустрій”	Затверджую Зав. кафедри _____ (підпис) _____ (ПІБ)
Екзаменаційні запитання (максимальна оцінка 10 балів за відповідь на кожне запитання)			
1. Порядок розробки проекту землеустрою щодо створення нового землекористування.			
2. Протирозійна організація території в системі землеустрою.			
Тестові завдання різних типів (максимальна оцінка 10 балів за відповіді на тестові завдання)			
1. До якого підкласу агроекологічної придатності відносять землі, що мають понижуючу продуктивність, яка викликана впливом кількох факторів, усунення яких можливе спеціальними агротехнічними заходами і супроводжується додатковими витратами?			
2. Види сівозмін – це: а сівозміни, які різняться співвідношенням сільськогосподарських культур і парів б сівозміни різного виробничого напрямку, які різняться головним видом продукції в сівозміни, які різняться головним видом продукції, розміщенням й чергуванням с/г культур			
3. Розмір фермерського господарства залежить від: а виробничої спеціалізації господарства б родючості ґрунтів в меліоративного стану угідь, віддаленості від господарських центрів і основних доріг г стадійності землепорядного проектування д забезпечення ФГ складом і рівним кваліфікації працездатних членів родини е внутрішньопольової організації території			
4. Продовжіть: Територіальний комплекс, який характеризується однорідністю походженням, однотипністю рельєфу, однаковими кліматом і гідротермальними умовами, однаковістю поєднання ґрунтів та біоценозів це -.....			
5. Що включають основні складові проекту землеустрою щодо організації території сільськогосподарських підприємств:			
1. Розташування виробничих підрозділів 2. Розміщення дорожньої мережі 3. Організація угідь 4. Організація території сівозмін 5. Упорядкування території багаторічних насаджень	А. Визначення магістральних доріг, польових доріг, інших під'їзних шляхів. Б. Розміщення земельних масивів під конкретних вид діяльності сільгосппідприємства, господарських центрів. В. Розміщення кварталів, підсобних господарських центрів, розташування лісосмуг, шляхової мережі. Г. Визначення складу угідь та їх організації, типу, виду кількості й площі сівозмін. Д. Розміщення полів сівозмін, польових доріг, лісосмуг, польових станів.		
6. Як називають дороги, що забезпечують зв'язок сівозмін, садів із господарськими центрами?			
7. Продовжіть: Розташування усередині земельного масиву і меж даного господарства ділянки іншого землекористувача, що призводить до збільшення відстаней та інших негативних наслідків при використанні земель, це -			
8. На якій технологічній підгрупі розміщують зерно-трав'яні сівозміни?			
9. Площі для багаторічних насаджень відводять: а поблизу тваринницьких ферм та літніх таборів б поблизу тваринницьких ферм та населених пунктів в у заплавах річок, днищах балок, на осушених низовинних болотах г поблизу населених пунктів, на схилах без глибоких промоїн			
10. Яким кольором відтіняють проектні угіддя на графічних матеріалах проекту землеустрою?			

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС бакалавр Напрямок підготовки / спеціальність – “Геодезія та землеустрій”	Кафедра Землепорядного проектування 2020-2021 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _____ з дисципліни “землеустрій”	Затверджую Зав. кафедри _____ (підпис) _____ (ПІБ)
Екзаменаційні запитання (максимальна оцінка 10 балів за відповідь на кожне запитання)			
1. Методологія формування агроландшафтів під час землеустрою.			
2. Що включає еколого-економічний ефект проекту землеустрою?			
Тестові завдання різних типів (максимальна оцінка 10 балів за відповіді на тестові завдання)			
1. Що є результатом районування (зонування) території на таксони за рівноякісними територіальними виділами? А Різноманітні класифікаційні схеми. Б Типи землекористування. В Мережа районів			
2. До агротехнічних заходів, спрямованих на одержання рослинницької продукції, що відповідає радіологічним стандартам відносять: 1. Розміщення культур у сівозмінах та способи обробітку ґрунту. 2. Глибока оранка та культивування. 3. Створення захисних лісових насаджень.			
3. Від чого залежить розмір фермерського господарства? 1) виробничої спеціалізації господарства, родючості ґрунтів, забезпечення складом і рівнем кваліфікації працівників. 2) наявності в господарстві грошових і матеріальних засобів та вимог охорони навколишнього середовища. 3) витрати на її виробництво продукції та наявності зв'язків землекористування з садибою фермера, із населеним пунктом, іншими господарствами..			
4. Продовжіть: Ділянка ріллі однорідна за агроекологічними властивостями і обмежена в натурі лінійними елементами організації території або межами урочищ і призначена для обробітку і вирощування сільськогосподарських культур за однаковими технологіями - це.....			
5. Які чинники поліпшують структуру агроландшафту? 1. Оптимізація водного режиму, підвищення коефіцієнта використання опадів, зарегулювання поверхневого стоку. 2. Створення на схилі площі рівнинної прямолінійної організації території. 3. Розораність примережових схилів, які прилягають до гідрографічної мережі, природних водостоків і залужених улоговин.			
6. Яка рослинність найкраще захищає ґрунт від ерозії? 7. Продовжіть: Найменший територіальний комплекс, на всій протяжності якого зберігається однакова літологія ґрунтоутворювальних порід, характер рельєфу і зволоження, мікроклімат, єдиний ґрунтовий різновид та один біоценоз називається ...			
8. На якій технологічній підгрупі є обов'язкові обробіток та сівба впоперек схилу?			
9. За розміщенням осушувальної мережі на місцевості поділяються: 1. Горизонтальні, вертикальні. 2. Північні, південні, східні, західні. 3. Однорядні, багаторядні.			
10. До якого підкласу агроекологічної придатності відносять землі, які мають понижуючу продуктивність, що викликано впливом кількох факторів, усунення яких можливе спеціальними агротехнічними заходами і супроводжується додатковими витратами?			

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС бакалавр Напря́м підготовки / спеціальність – “Геодезія _____ та землеустрій”	Кафедра Землепорядного проектування 2020-2021 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № ____ з дисципліни “землеустрій”	Затверджую Зав. кафедри _____ (підпис) _____ (ПІБ)
Екзаменаційні запитання (максимальна оцінка 10 балів за відповідь на кожне запитання)			
1. Послідовність проектування організації території сільськогосподарських підприємств.			
2. Протирозійна організація території в системі землеустрою.			
Тестові завдання різних типів (максимальна оцінка 10 балів за відповіді на тестові завдання)			
1. Продовжіть: Територіальний комплекс, який характеризується однорідністю походженням, однотипністю рельєфу, однаковими кліматом і гідротермальними умовами, однаковістю поєднання ґрунтів та біоценозів є			
2. Робочі проекти класифікують на: 1. Типові, не типові, еталонні, подальші. 2. Стадійні, допоміжні, чорнові, законодавчі. 3. Типові, експериментальні, індивідуальні, еталонні..			
3. Типи сівозмін – це: А сівозміни, які різняться співвідношенням сільськогосподарських культур і парів Б сівозміни різного виробничого напрямку, які різняться головним видом продукції В сівозміни, які різняться головним видом продукції, розміщенням й чергуванням сільськогосподарських культур			
4. Продовжіть: форма підприємництва громадян із створенням юридичної особи, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, займатися її переробкою та реалізацією для одержання прибутку на землях, наданих їм як об'єкту господарської діяльності, майновий комплекс якого включає земельну ділянку с/г призначення, виробничі будівлі та споруди, с/г продукцію, а також с/г техніку, устаткування і матеріали, що використовуються у технологічних процесах виробництва, переробки та реалізації с/г продукції це -.....			
5. Які чинники поліпшують структуру агроландшафту? 1. Оптимізація водного режиму, підвищення коефіцієнта використання опадів, зарегулювання поверхневого стоку. 2. Створення на схилових площах рівнинної прямолінійної організації території. 3. Розораність примережових схилів, які прилягають до гідрографічної мережі, природних водостоків і залужених улоговин.			
6. Що є основним графічним документом проекту землеустрою щодо організації території сільськогосподарських підприємств?			
7. Продовжіть: Основний організаційно-правовий документ, який регламентує взаємовідносини між замовником та проєктантом є.....			
8. На якій технологічній підгрупі є обов'язкові обробіток та сівба впоперек схилу?			
9. За розміщенням осушувальної мережі на місцевості поділяються: 1. Горизонтальні, вертикальні. 2. Північні, південні, східні, західні. 3. Однорядні, багаторядні.			
10. Що є показником економічної ефективності запроєктованих заходів?			

7. Методи навчання

Методи навчання поділяються на загальні та спеціальні. Загальні застосовуються у школі при вивченні різних навчальних предметів; спеціальні - під час вивчення окремих дисциплін

Найпоширеніші в педагогіці такі класифікації методів навчання:

- за джерелом передачі та сприймання навчальної інформації - словесні, наочні, практичні;
- за характером пізнавальної діяльності учнів - пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький;
- залежно від основної дидактичної мети і завдань - методи оволодіння новими знаннями, формування вмінь і навичок, перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок;
- методи усного викладу знань, закріплення навчального матеріалу, самостійної роботи учнів з осмислення й засвоєння нового матеріалу роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмінь і навичок, перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок;
- класифікація з точки зору цілісного підходу до діяльності у процесі навчання - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання й мотивація учіння, контролю, самоконтролю, взаємоконтролю і корекції, самокорекції, взаємокорекції в навчанні.

Доцільно виділити чотири великих групи методів навчання (за Ю.Бабанський), які використовуються при викладанні навчальної дисципліни:

I -Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;

II - Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності;

III - Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності;

IV - Бінарні, інтегровані (універсальні) методи.

І підгрупа за джерелом передачі навчальної інформації включає в себе:

- **словесні методи – лекція, бесіда.**

Лекція служить для пояснення важкої та складної теми; її типовими ознаками є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, уведення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

Бесіда відноситься до найдавніших і найпоширеніших методів дидактичної роботи. Провідною функцією даного метода є мотиваційно-стимулююча. Бесіда - це діалог між викладачем та студентом, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати студентів на активізацію отриманих знань. Виділяють індуктивну та дедуктивну бесіду.

Саме з допомогою їх викладач активізує діяльність студентів, ставлячи їм запитання для розмірковування, розв'язання проблемної ситуації.

- **наочні методи - ілюстрація, демонстрація**

Ілюстрація - допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та показі власної думки. Засоби ілюстрації (картинки, таблиці, моделі, муляжі, малюнки тощо) є нерухомими, вони мають «оживати» в розповіді викладача. Не рекомендується вивішувати або виставляти засіб ілюстрації заздалегідь (на початку заняття), щоб не привернути до нього увагу студентів, щоб ілюстрація не була достроковою до того моменту, коли для викладача настане час скористатися наочним посібником.

Демонстрація (презентація) характеризується рухомістю засобу демонстрування.

- **практичні методи: досліди, вправи-завдання, практика. Лабораторні та практичні роботи, твори, реферати, звіти з виробничої практики студентів тощо.**

Ці методи не несуть нової навчально-пізнавальної інформації, а служать лише для закріплення, формування практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань. Більшість студентів активніше сприймають практичні методи, ніж словесні.

II підгрупа - за логікою передачі та сприймання навчальної інформації. Ці методи поділяються на індуктивні та дедуктивні.

- **Індуктивні методи** - зведення, вид узагальнення, який пов'язаний із передбаченням спостережень та експериментів на основі даних досвіду. У практиці це принцип: від часткового до загального, від конкретного до абстрактного.

- **Дедуктивний метод** активніше розвиває абстрактне мислення, сприяє засвоєнню навчального матеріалу на основі узагальнень.

III підгрупа - за ступенем самостійного мислення студентів у процесі оволодіння знаннями, формуванням умінь і навичок. У даному випадку методи поділяються на репродуктивні та точні, проблемно-пошукові:

- репродуктивні методи - відтворена репродукція як засіб повторення готових зразків або робота за готовими зразками, термінологічно вживається не лише в дидактиці, а й в образотворчому мистецтві, архітектурі, інших видах творчої діяльності;

- творчі, проблемно-пошукові методи спирається на самостійну, творчу пізнавальну діяльність студентів.

IV підгрупа - за ступенем керівництва навчальною роботою поділяють методи на два види:

- навчальна робота під керівництвом викладача - самостійна робота в аудиторії. До неї належать самостійні письмові роботи. Елементи самостійної праці студентів тут об'єднуються з інструктуванням, допомогою викладача, у результаті чого студенти набувають навичок самостійності, закріплюючи індивідуальний стиль діяльності;

- самостійна робота студентів поза контролем учителя - самостійна робота вдома. Мова йде про домашні завдання - усні та письмові, що має

позитивний вплив на розумовий розвиток, виховання та самовиховання студента, сприяють виробленню навичок самостійної пізнавальної діяльності.

Основними функціями оцінювання навчальних досягнень студентів є:

- контролююча, що передбачає визначення рівня досягнень окремого студента в академічній групі, виявлення рівня готовності до засвоєння нового матеріалу, що дає змогу викладачеві відповідно планувати та викладати навчальний матеріал;

- навчальна - зумовлює таку організацію оцінювання навчальних досягнень студентів, коли його проведення сприяє повторенню, уточненню та систематизації навчального матеріалу, удосконаленню підготовки студента;

- діагностично-коригуюча, що допомагає з'ясувати причини труднощів, які виникають у студента під час навчання, виявити прогалини у знаннях і вміннях та корегувати його діяльність, спрямовану на усунення недоліків;

- стимулюючо-мотиваційна, що визначає тему, таку організацію оцінювання навчальних досягнень студентів, коли його проведення стимулює бажання покращити свої результати, розвиває відповідальність і сприяє змагальності учнів, формує мотиви навчання;

- виховна, що передбачає формування вміння відповідально й зосереджено працювати, застосовувати прийоми контролю та самоконтролю, розвиток якостей особистості: працелюбності, активності, охайності тощо.

Таким чином, правильний підбір методів відповідно до мети та змісту навчання, вікових особливостей студентів сприяє розвитку їхніх пізнавальних здібностей, озброєнню їх уміннями й навичками використовувати здобуті знання на практиці, готує студентів до самостійного набуття знань, формує їхній світогляд.

8. Форми контролю

Експрес-контроль. На кожному лабораторному занятті проводиться усне опитування декількох студентів для з'ясування ступеня засвоєння і закріплення матеріалу лекційних і лабораторних занять і під час самостійного опрацювання літератури по завданню викладача.

Перевірка ведення конспектів лекцій.

Перевірка виконання завдань для самостійного опрацювання тем і питань зазначених в календарному плані. Проведення тематичних контрольних робіт.

9. Розподіл балів, які отримують студенти.

Курс складається з 4-х теоретично-експериментальних модулів; їх характеристика і розшифровка наведена в таблицях нижче.

Кожен теоретично-експериментальний модуль оцінюється в умовних балах, враховуючи виконання і захист лабораторних робіт, колоквиумів під час виконання лабораторного практикуму, розв'язок задач контрольної роботи, що виконується на протязі семестру, написання рефератів (із відповідною оцінкою по кожному із завдань, згідно до таблиць, що приведені нижче).

Наведена кількість умовних балів за навчальну роботу студента складає 70% (коефіцієнт 0,7) від загальної кількості умовних балів. Ще 30% (коефіцієнт 0,3) припадає на атестацію (іспит). Тобто рейтинги з навчальної роботи та з атестації складають:

У десятому семестрі:

$$\mathbf{R_{нр}} = 70 \text{ балів} \quad \mathbf{R_{ат}} = 30 \text{ балів}$$

$$\mathbf{R_{дис}} = \mathbf{R_{нр}} + \mathbf{R_{ат}}$$

$$\mathbf{R_{дис}} = \mathbf{70+30}$$

Студент може збільшити свій рейтинг за роботу, визначену лектором, і вводиться за рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню кваліфікації студентів з дисципліни (доповідь на студентській конференції, виготовлення макетів,

підготовку наочних посібників, тощо). *Рейтинг з додаткової роботи $R_{др}$* може складати до **10%** від рейтингу з дисципліни $R_{дис}$ (тобто, до 10 умовних балів). $R_{др}$ додається до $R_{нр}$.

Рейтинг штрафний $R_{штр}$ віднімається від $R_{нр}$ і може складати до **5%** від $R_{нр}$ (до 5 умовних балів). $R_{штр}$ визначається лектором, і вводиться за рішенням кафедри для студентів, які невчасно засвоїли матеріал модуля, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття, тощо.

Для допуску до атестації (іспиту) студенту необхідно набрати з навчальної роботи не менше **60** умовних балів з кожного змістового модуля, загалом не менше, ніж 42 бали з навчальної роботи $R_{нр}$ (**42 умовних бали**),

$$R_{нр} = \frac{0,7 * (60 * 2 + 60 * 2)}{4} + R_{ор} - R_{штр} = 42$$

- 1) виконати всі заплановані експериментальні завдання (лабораторні роботи, розрахункові завдання, реферати тощо);
- 2) уникнути штрафних санкцій на заняттях.

Студенти, які протягом десятого семестру набрали необхідну кількість умовних балів (не менше **60 балів**), мають можливість:

не складаючи іспит отримати відмітку „Автоматично”, відповідно до набраної за семестр кількості умовних балів, переведених для іспиту в національну оцінку згідно з даними табл. 2.5.1.

Скласти іспит з метою підвищення рейтингу з дисципліни (екзаменаційної оцінки).

У разі отримання на іспиті оцінки меншої, ніж „Автоматично” з рейтингу, за студентом зберігається оцінка, отримана „Автоматично”.

Рейтингові оцінки із змістових модулів

Термін навчання, тижні	Номер змістового модуля	Навчальне навантаження годин	Кредити ECTS	Рейтингова оцінка змістового модуля		
				мінімальна	розрахункова	реальна
7 семестр						
1-8	1	64	2,1	60	100	
9-15	2	56	1,9	60	100	

ВСЬОГО	2	120	4,0	60	100	
8 семестр						
1-8	3	76	2,5	60	100	
9-15	4	104	3,5	60	100	
ВСЬОГО	2	180	6,0	60	100	

Студенти, які протягом навчального семестру набрали кількість балів, меншу, ніж **42** від розрахункового рейтингу з навчальної роботи **Рнр**, зобов'язані до початку залікової сесії підвищити його, інакше вони не допускаються до заліку і будуть мати академічну заборгованість.

Студентам, які успішно завершили засвоєння дисципліни, задовольняючи всі необхідні вимоги щодо атестації, **присвоюються кредити ЄКТС**, призначені для дисципліни робочим навчальним планом. **Кредити записуються в журнал рейтингової оцінки знань студента.**

Шкала оцінювання

Оцінювання студента відбувається згідно положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 27.12.2019 р. протокол № 5.

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

Співвідношення між національними оцінками і рейтингом здобувача вищої освіти

Оцінка національна	Рейтинг студента, бали
Відмінно	90 – 100
Добре	74 – 89
Задовільно	60 – 73
Незадовільно	0 -59

10. Методичне забезпечення

1. Гунько Л.А., Гетманьчик І.П., Колганова І.Г. Розрахунок балансу гумусу в ґрунті" К.- ЦП "КОМПРИНТ". – 40 с.
2. Гетманьчик І.П. Гунько Л.А. Колганова І.Г. Методичні вказівки для вивчення дисципліни «Землевпорядне проектування» і виконання лабораторних робіт для студентів 4 курсу К.- ЦП "КОМПРИНТ". – 90 с.
3. Прядка Т.М., Колганова І.Г. Землевпорядне проектування, частина 1 (міжгосподарський землеустрій). К. : ЦП "КОМПРИНТ". – 2012. – 135 с.
4. Мартин А.Г., Колганова І.Г. "Санітарно-епідеміологічне забезпечення землеустрою".К. : ЦП "Компринт". – 2012. – 89
5. Мартин А.Г., Колганова І.Г. "Формування та реєстрація обмежень у використанні земель".К. : ЦП "Компринт". – 2012. – 81 с.
6. Мартин А.Г., Колганова І.Г. Методичні вказівки для вивчення дисципліни та виконання лабораторної роботи з дисципліни «Землевпорядне

проектування» «Класифікація земель при проведенні землеустрою». – К. : ЦП "КОМПРИНТ". 2011р. – 70 с.

7. Гунько Л.А., Гетманьчик І.П., Колганова І.Г. Методичні вказівки для вивчення дисципліни та виконання лабораторної роботи з дисципліни «Землевпорядне проектування» «Оцінка впливу угідь на екологічну стабільність території». – К. : ЦП "КОМПРИНТ". 2011р. – 24 с.

8. Гунько Л.А., Гетманьчик І.П., Колганова І.Г. Методичні вказівки для вивчення дисципліни та виконання лабора-торної роботи з дисципліни «Землевпорядне проектування» «Характеристика агро-екологічної придатності орних земель». – К. : ЦП "КОМПРИНТ". 2011р. – 45 с.

9. Гунько Л.А., Гетманьчик І.П., Колганова І.Г. Методичні вказівки для вивчення дисципліни та виконання лабора-торної роботи з дисципліни «Землевпорядне проектування» «Класифікація деградованості орних земель». – К. : ЦП "КОМПРИНТ". 2011р. – 50 с.

10. Прядка Т.М., Колганова І.Г. Методичні вказівки для вивчення дисципліни та виконання лабораторної роботи з дисципліни «Територіальний землеустрій. Формування (зміна) меж населених пунктів» КПП "Поліфаст". 2011р. – 32 с.

11. Рекомендована література

Основна

1. Довідник із землеустрою / за ред. Л.Я. Новаковського. 4-те вид., перероб. і доп. К. : Аграр. наука, 2015. 492 с.

2. Еколого-ландшафтне впорядкування землекористування сільськогосподарських підприємств в умовах нових земельних відносин [Текст] : монографія / В. М. Другак, Л. А. Гунько. - Київ : ЦП "Компринт", 2013. - 186 с

3. Євсюков Т.О. Класифікація та екобезпечне використання особливо цінних земель: монографія. Київ-Львів: Ліга-Прес, 2015. 452 с.

4. Земельні відносини в Україні: Законодавчі акти і нормативні документи. – К.: Урожай, 1998. – 816с.
5. Землепорядне проектування: організація території сільськогосподарських підприємств методом еколого-ландшафтного землеустрою [Текст] : навч. посіб. / А. М. Третяк, В.М. Другак, Л.А. Гунько, І.П. Гетманчик. - Київ : ЦП "Компринт", 2012. - 200 с.
6. Класифікація та екобезпечне використання особливо цінних земель: монографія / Т. О. Євсюков. - Київ ; Львів : Ліга-Прес, 2015. - 450 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 396-428.
7. Мартин А.Г., Гунько Л.А., Прядка Т.М., Чумаченко О.М., та ін., всього 7 авторів «Землеустрій. Частина 1». Посібник. К.: ДП «Компринт», 2016. 529 с.
8. Методичні рекомендації щодо складання проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь / [С.О. Бесараб, Н.Г. Коломієць, М.Г. Мазуренко та ін.]. К.: ДП «Головний науково-дослідний та проектний інститут землеустрою», 2010. 72 с.
9. Новаковський Л.Я., Добряк Д.С., Третяк А.М. Методичні рекомендації щодо порядку розробки та складання земельно-агротехнічного паспорта сільськогосподарського формування. – К.: ІЗУ УААН, 2001.
10. Новаковський Л.Я., Добряк Д.С., Третяк А.М., та ін. Еталон технічної документації щодо встановлення обмежень і обтяжень у використанні земель сільськогосподарських підприємств. – К.: ІЗУ УААН, 2000.
11. Новаковський Л.Я., Третяк А.М. Основні положення концепції розвитку земельної реформи в Україні. – К.: ІЗУ УААН, 2000.
12. Пастернак В.І. Проблеми формування землекористувань сільськогосподарських підприємств в умовах ринкової економіки: Монографія. – Львів: ЛДАУ, 2000.

13. Про землеустрій: Закон України від 22.05.2003 №858-IV / Відомості Верховної Ради України. 2003. № 36. Ст. 282.
14. Ступень М.Г. Використання земель населених пунктів: Монографія. – Львів: ЛДАУ, 2000.
15. Третяк А.М. Землевпорядне проектування. – К.: ІЗУ УААН, 2006.
16. Третяк А.М. Землеустрій землекористувань асоціацій особистих селянських і фермерських господарств: Методичні рекомендації. – К.: ІЗУ УААН, 2003.
17. Третяк А.М. Наукові основи землеустрою: Навчальний посібник. – К.: ТОВ ЦЗРУ, 2002.
18. Третяк А.М., Другак В.М. Землеустрій при формуванні меж територій, реалізації земельних та економічних інтересів сільських, селищних та міських рад: Методичні рекомендації. – К.: ІЗУ УААН, 2003.
19. Третяк А.М., Ліщенко Т.М., Шквар М.І. Складання проектів землеустрою при формуванні земельних ділянок на підставі цивільно-правових угод: Методичні рекомендації, 2003.
20. Третяк А.М., Шквир М.І. Методичні рекомендації оцінки екологічної стабільності агроландшафтів та сільськогосподарського землекористування. – К.: ІЗУ УААН, 2001.

Допоміжна

1. Гуцуляк Г.Д. Еколого-економічні проблеми сталого розвитку природокористування: монографія. Чернівці: Прут, 2009. 164 с.
2. Земельний Кодекс України: - //Земельні відносини в Україні. Організаційно-правовий механізм. Під ред. д.е.н. А.С. Даниленка. - Київ: КІС, 2001р.
3. Земельні відносини в Україні. Організаційно-правовий механізм. Під заг.ред. д.е.н. А.С. Даниленка. -Київ: КІС., 2001. - 128 с.
4. Земельні відносини в Україні: Законодавчі акти і нормативні документи /Держкомзем України. - К: Урожай, 1998. -816с.

5. Землевпорядна наука, виробництву і освіта ХХІ століття: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 20 квітня 2001 р.) - К.: Інститут землеустрою УААН. - 288 с.
6. Землеустроительное проектирование /С.Н. Волков, В.П. Троицкий, Н.Г. Конокотин и др.; Под ред С.Н. Волкова. - 2-е изд., перераб. и доп. - М: Колос, 1998.-632с.
7. Землеустройство колхозов й совхозов /Г.И. Горохов, Л.Я. Новаковский, И.М. Стативка, Л.К. Бойко й др.; Под ред. Г.И. Горохова - 3 изд., доп й перераб. - К.: Урожай, 1985. -216с.
8. Кузін Н. В. Реабілітація деградованих і малопродуктивних земель сільськогосподарського призначення : [монографія] / Н.В. Кузін. – Суми: ВВП «Мрія-1», 2016. – 380 с.
9. Мартин А.Г., Гунько Л.А., Прядка Т.М., Ковальчук І.П., та ін., всього 8 авторів. «Землеустрій. Частина 3». Навч.посібник. К.: ДП «Компринт», 2017. 492с
10. Новаковська І.О. Основи економіки землекористування: монографія. К.: Просвіта, 2013. 223 с.
11. Новаковський Л.Я., Олещенко М.А. Соціально-економічні проблеми сучасного землекористування: монографія. К.: Урожай, 2009. 276 с.
12. Осипчук С.О. Природно-сільськогосподарське районування України. К.: Урожай, 2008. 192 с.
13. Пастернак В.І. Проблеми формування землекористувань сільськогосподарських підприємств в умовах ринкової економіки: Монографія. - Львів, 2000. -212с.
14. Попов А.С. Розвиток консолідації земель сільськогосподарського призначення: світовий досвід та українські перспективи: монографія. Харків: Панов А.М. [вид.], 2018. 381 с.
15. Про затвердження нормативів оптимального співвідношення культур у сівозмінах в різних природно-сільськогосподарських регіонах: Постанова КМУ від 11 лютого 2010 р. № 164 [Електронний ресурс]:

Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: 403
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/164-2010-%D0%BF> (дата звернення:
11.05.2017).

16. Ткачук Л.В. Консолідація земель: ефективне використання та охорона в умовах трансформації земельних відносин: монографія. Львів: Вид-во Львів. НАУ, 2009. 249 с.

17. Третяк А.М., Третяк В.М. Землеустрій в Україні: впорядкування землеволодінь і землекористувань та організація території сільськогосподарських підприємств: монографія. Херсон: Грінь Д.С., 2016. 199 с.

12. Інформаційні ресурси

Офіційний портал Верховної Ради України www.rada.gov.ua

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України <https://agro.me.gov.ua/>

Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру
<http://www.land.gov.ua>

Інформаційно-пошукові системи по законодавству:

- «Ліга» (законодавство, форум з питань застосування законодавства, в. т.ч. земельного): www.liga.net

Нормативні документи:

- ЗАТ НІЦ «Леонорм» (нормативні документи зі стандартизації) -
<http://www.leonorm.com.ua>

- інтернет-сторінка з нормативними документами у галузі будівництва -
<http://document.org.ua>

Неурядові організації:

ІРЦ «Реформування земельних відносин в Україні» («Моя Земля») -
інформаційна підтримка земельної реформи в Україні – <http://myland.org.ua>

Асоціація «Земельна спілка України» (заснована групою землевпорядних організацій та установ): <http://zsu.org.ua>

Асоціація міст України (посилання на локальні нормативно-правові акти з питань регулювання земельних відносин) – www.auc.org.ua

Міжнародна благодійна організація «Екологія-Право-Людина» - <http://epl.org.ua>

Український центр менеджменту землі та ресурсів (проект технічної допомоги, що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку; надає супутникові фотокарти) – <http://www.ulrmc.org.ua>

Международна асоціація геодезії - www.iag-aig.org

Громадська організація «Асоціація фахівців землеустрою України» <http://afz.com.ua/>

Різне:

Український науково-дослідний інститут проектування міст «ДІПРОМІСТО» (інформація з планування та забудови територій) - www.dipromisto.gov.ua

Український земельний ринок України (інформаційно-аналітичний портал) – www.land-ukraine.com

Земельна та правова інформація зарубіжних країн:

Land Research Action Network (міжнародна мережа дослідників та соціальних рухів, що мають на меті просування та забезпечення основних прав на землю та забезпечення справедливого доступу до ресурсів, необхідних для гідного життя) - www.landaction.org

Австралія:

- Законодавство Австралії англійською мовою - <http://www.comlaw.gov.au/>

- Законодавство Північної території Австралії англійською мовою – <http://www.nt.gov.au/lant/hansard/hansard.shtml>

Австрія:

- Австрійський парламент: закони, урядові проекти, зміни до існуючих законів - <http://www.parlinkom.gv.at>

- Державна Канцелярія («Republik Osterreich Bundeskanzleramt»): федеральні закони, закони земель, парламентські матеріали; конституційні й адміністративні рішення суду (тільки німецькою мовою) - <http://www.ris.bka.gv.at/>

Білорусь. Законодавство - <http://www.zakon.by>; <http://www.pravo.by>

Великобританія:

- Королівська державна канцелярія: сервер забезпечує доступ до законодавчих актів британського Парламенту, підзаконних актів, пояснювальних записок до них, проектів правових актів, а також надає можливість прямого виходу на офіційний сервер Парламенту -

<http://www.hmso.gov.uk/>

- Міністерство охорони довкілля, продовольства та сільського господарства - <http://www.defra.gov.uk>

Казахстан. База законодавства: <http://base.zakon.kz>

Канада. Офіційний вузол Міністерства юстиції Канади, що містить збірник законів та інших нормативних актів Канади: <http://canada.justice.gc.ca/>

Молдова. Законодавство Молдови англійською, російською та румунською мовами: <http://www.law-moldova.com>

Німеччина. German Law - законодавство, каталог англійськомовних ресурсів по законодавству: <http://www.jura.uni-sb.de/english/glsindex.html>

Нова Зеландія. Земельна інформація - www.linz.govt.nz

Південна Африка: Сторінка уряду (містить законодавчі акти): <http://www.gov.za/>

Російська Федерація. База даних по законодавству - <http://www.consultant.ru>

Словаччина. Земельний кадастр - <http://www.skgeodesy.sk/>

США:

- Американський конгрес землевпорядкування та картографії –
www.acsm.net

- Бюро з управління землею (здійснює управління державними землями США) – www.blm.gov

- Юридична бібліотека Конгресу США: <http://lcweb2.loc.gov/>

- ТОМАС («THOMAS») Інформаційно-правова система Бібліотеки Конгресу США «Thomas» забезпечує доступ до бази даних федеральних законів США, містить інформацію про законотворчу та іншу діяльність Палати представників і Сенату Конгресу США: <http://thomas.loc.gov/>

Франція:

- Юридичні матеріали в Інтернеті («Le Web Juridique de Sarrebruck»). Пропонує законодавство (французькою), а також деякі правові матеріали англійською: <http://www.jura.uni-sb.de/france/>

- Лежіфранс («Legifrance») Конституція, часопис Officiel, кодекси, добірки текстів та ін. <http://www.legifrance.org/>; <http://www.legifrance.gouv.fr>

Швейцарія. Систематична збірка швейцарського права (Systematische Sammlung des Bundesrechts) французькою, німецькою, італійською, англійською: <http://www.admin.ch/ch/f/rs/rs.html>

Угорщина. Інститут геодезії, картографії та дистанційного дослідження
- www.fomi.hu

Шотландія. Виконавче агентство земельних реєстраторів -
www.ros.gov.uk

Європейський Союз:

- Офіційна веб-сторінка Європейського Союзу (обслуговує Парламент, Раду, Комісії, Суд Європейського Союзу, Суд Аудиторів, комітети, Європейський центральний банк, агенції та інші установи ЄС):
<http://europa.eu>.

- Європейська екологічна агенція - <http://www.eea.europa.eu>

ООН:

- початкова сторінка. Більшість матеріалів доступні російською мовою:

<http://www.un.org/>

- «Довкілля для Європи», сайт ЄЕК ООН - www.unepce.org/env/wgso

- Комітет з екологічної політики ЄЕК ООН - www.unepce.org/env/ser

- Організація з продовольства та сільського господарства (FAO) -

www.fao.org

- Програма ООН захисту навколишнього середовища («The United Nations Environment Programme») (UNEP). <http://www.unep.org/>

Системна мережа ООН з сільського розвитку та продовольчої безпеки -

www.rdfs.net